

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Primordia Christianæ Religionis Per Boiariam Et Loca quædam vicina; Catalogum videlicet & ordinariam successionem Archiepiscoporum Salisburgensium, & Coëpiscoporum, Frisingensium, Ratisponensium, Patauensium, ac Brixinensium

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

VII. De Causis Matrimonialibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13553

spectant, puta in ijs decimis, quæ iam effectæ sunt Iuris Laici: ac vbi vel vterq; vel reus tantum Laicus est: jtem in contractibus decimalibus temporariis, scilicet vbi fructus tantum decimarum ad tempus venditi locatiuè sunt, atque etiã in casu soluti, vel non soluti, & in possessoriis vbi nuda facti quæstio est, nihilq; proprietatis admixtum continetur, & similibus casibus, de quibus ad Ius eiusq; interpretes relatio habeatur.

*Sigillatio
super fun-
dis ecclesia-
sticorum,
quibus &
quomodo
competat.*

Quare clæ denique circa sæcularem super bonis Ecclesiasticis sigillationem remedium adhibet nouum Statutum Prouinciale, vt scilicet Prælati & Clerici super fundis suis sigillandi Ius regulariter competat. At vbi Præfecti Ducales, vel alij ab antiquissimo tempore hoc Ius præscriperunt, vt tamen indemnitati Ecclesiarum consuleretur, nec tunc solis sigillare licet, sed fundi Dominus pro configillando semper est requirendus.

VI.

DE TESTAMENTIS CLERICORVM.

Sexto super Testamentis Clericorum transactum est superiori tempore nimirum à CHRISTI Natiuitate M. D. XXXIX. inter Episcopum Ratisponensem Patricium & Ludouicum Bauariæ Ducem, quæ quidem formula cum Reuerendissimo & Illustrissimo Cardinali Tridentino, Legato nuper in Comitibus Augustanis atque ipsi quoque Reuer. Domino Nuncio Apostolico visa sit discreta, & æquitati consona huc quoque accepta est ab omnibus æqualiter obseruanda, eaque sic habet.

*Transactio
Ratispon.
super testa-
mentis Cle-
ricorum
obseruan-
da.
Clerici te-
stati.
Clerici in-
testati.*

Clerici qui legitimo testamento confecto mortem obeant, bona relicta testamentarij siue Ecclesiastici ij sint siue sæculares, describant, ipsum testamentum Vicario Ratisponen. pro confirmatione offerant, illudque deinceps exequantur, nec tamen id alio quam eo loco, vbi Sacerdos vita functus est, bonaq; ista relicta sita sunt: vbi verò quis intestatus decedat, tum vel Vicarij Ratispon. vel Officiarij ducales ad quos primum de obitu perlatum fuerit, bona relicta obsignent etiam absente altera parte: ad quam tamen de eo statim referatur, vt deinceps communi consilio diem statuunt in qua Inuentario simul ab ijs confecto Creditoribus ante omnia satisfiat, cum residuo id agatur, quod Ratispon. Vel Officiarij ducales, ad quos primum de obitu perlatum fuerit, bona relicta obsignent, etiam absente altera parte: ad quam tamen de eo statim referatur, vt deinceps communi consilio, diem statuunt, in qua Inuentario simul ab ijs confecto, creditoribus ante omnia satisfiat, cum residuo id agatur, quod Ratisponen. reformatio iam ante edita, præscribit, sumptusque maiores & grauamina hæreditati minimè imponantur, nec creditores, aut alij molestentur, aut impediantur diutius, hæc ex transactione illa, in reliquis stetur dispositioni Iuris communis, & consuetudini loci.

*Bona legi-
timorum
Clericorum,
ex patrimonio
vel industria
deuentus
privilegia-
ta.*

Et ne quid desit hoc loco, etiã reformationis Ratisponen. caput hic allegatū, quod XXIII. est, addere libuit, quod ita habet: Inhibemus insuper ne in posterum Episcopi Clericis legitimis, ab intestato decedentibus, in patrimonialibus bonis seu industria propria acquisitis, succedere possint ac debeant.

VII.

DE CAUSIS MATRIMONIALIBVS.

*Iudiciū cir-
ca matrimo-
nia &
penitenti-
arum ad
ordinarios
spectat
Pecunia
penitentibus
allocanda.*

VLtimo Causæ matrimoniales æquæ ac alia liquidò consistoriales foro Ecclesiastico liberè committuntur, sic etiam penitentiarum in iungendarum iudicium ordinarij, eorumque deputatis in populo Catholico liberum semper erit: Si tamen delicti qualitas, & personæ conditio satisfactionem pecuniariam imponendam suaserint, curabunt ij, vt ea pecunia ad pios vsus intra Bauariæ fines collocetur.

Atque

Atque hæc sunt de quibus inter Reuerendissimos Dominos Coadiutorem Salisburgen. Metropolitanum, aliosque istius prouinciæ Episcopos, ac Serenissimum Bauariæ Ducem Guilielmum, amicabiliter & placidè conuentum est, in ijs, quæ Ecclesiasticæ Iurisdictionis esse censebantur. In quæ quidem concordata eatenus consentit pietissimus Princeps, vt tamen in casibus non expressè specificatis, sibi Ius suum referuet, ac, quod iam testatissimum esse vult, etiam in expressis casibus eouisque conuentis stabitur, dum Reuerendissimi Domini Ordinarij, quod liberaliter pièque pollicentur, & sua Serenitas planè confidit, ita rem per se vel suos administrabunt, vt Catholicæ Religionis profectus, ac circa Clerum Ecclesiasticæ disciplinæ neruus conseruari possit: si quid secus ipsi, aut remissius egerint, vel etiam aliquas præactarum conventionum iam supra memorato instituto, ac proposito fini minime deseruire, ostenderit sequens vsus certissimus legum & consiliorum explorator, Princeps tunc pro sua pietate, & publicæ salutis cura, de oportunis & efficacibus remedijs vigilantissimè curabit semper.

Atque hæc quoque ea ratione Reuerendissimi Domini Ordinarij admittunt, vt in casibus tamen hic non expressis, vel declaratis, atque in ijs in quibus aliqui ex Dominis Ordinarijs peculiare habent cum Serenissimis Bauariæ Ducibus transactiones, Ius suum sibi conseruant, & dato quod absit casu, quo Ordinarij, etiam admoniti, officio suo minus fecerint satis, tunc hæc Iuris communis, & sacrorum Canonum dispositioni relinquuntur. Quibus tamen protestationibus vtrimque factis non obstantibus, ijsque quo de Iure valere possunt modo, vel non, in suo vigore relicti, in supra specificatis negotium hoc in præsentiarum amicabiliter compositum sit & maneat.

Acta sunt hæc Monachij & concordata penitus, quinto die Septembris, Anno Christi Saluatoris nati, M. D. LXXXIII. Præsentibus Reuerendissimis in Christo, Reuerendis, Generosis, Nobilibus, Doctis, & Clarissimis viris sequentibus.

Primum Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgen. nomine, cum ipso Reuerendissimo D. Coadiutore sæpedito, D. Sigismundus Fridericus Fuggerus, Baro in Kirchberg & Weissenhorn, Decanus. P. Sebastianus Cathaneus Dominecanus, Theologus, & D. Balthasar Hofinger I. V. D. Consiliarius.

Ex Frisingen. Ecclesia. D. Bartholomæus Schollius, S. Theologiæ. L. Episcopus Darien. Suffraganeus, &c. D. Ludouicus Schrenckius I. V. D. Canonicus, Vicarius, & Officialis, ac S. Andreæ Frisingæ Præpositus.

Pro Ratisponen. Ecclesia D. Sbinco Bercka Baro de Duba & Leippa, &c. Administrator Episcopatus Ratisponen. Præpositus Vuilsegraden, & Oettingen. Protonotarius Apostolicus & S. D. N. Cubicularius. D. Ioannes Baptista Pihelmair S. Theologiæ D. Episcopus Almiren: Suffraganeus.

Cum Parauien. Ecclesiæ mandatis, Hector Wegman S. Theologiæ L. Episcopus Symbalien. Suffraganeus & Officialis, Præpositus Ilcen. D. Antonius Fabricius, S. Theologiæ D. Decanus. D. Wolfgangus Mollus I. V. D. Consiliarius. D. Casparus Heldius, congregationis Notarius.

Chiemen: quoque Episcopi vice, supradicti D. Fuggerus, Decanus, & P. Cattaneus.

Ex parte vero Serenissimi Ducis Bauariæ, D. Georgius Lautherius, S. Theologiæ D. Præpositus Monachien: & Canonicus Parauien. D. Christophorus Elsenhaimer in Hamperg I. V. D. Supremus Bauariæ Cancellarius, Præfectus in Traunstein. D. Sebastianus Francius S. Theologiæ L. Decanus Monachien: & Canonicus Frisingensis.

D. Antonius Welserus, Canonicus Monachien: D. Ioannes Chrysoftomus Kraisser. I. V. D. Cancellarius Burckhusien: D. Casparus Lagus in Erlhouen. I. V. D. & Professor Ingölstadij. D. Theodorus Peiffer in Magersdorff. I. V. D. Et Erasmus Vendius, omnes Consiliarij Ducales.

Et in horum omnium perpetuam memoriam istorum concordatorum pro singulis partibus singuli scripti sunt libelli, quibus Reuerendissimus Dominus Coadiutor & Præpositus Salisburgen. ac Serenissimus Dux Guilielmus, ad propriæ manus subscriptionem sigilla quoque sua secreta appendi curarunt, atque ipse Reuerendissimus D. Nuncius Apostolicus manum sigillumque suum addidit. Quod foelix faustumque accidat & Religioni & Reipub. Bauaricæ. Amen

XX. Anno Domini 1580. mense Aprili Wilhelmus à Trautmansdorff Iudicis sententia Decanatu, Canonicatu, & omnibus Ecclesiasticis beneficijs priuatus, ab ordinumque sacrorum executione suspensus, ad perpetuos carceres damnatus est. In eius locum, libera Capituli electione 24. Aprilis præsertim D. Feliciano Episcopo Scalensi. Nunc. Apostolico instituta & habitata, consentientibus votis Dn. Sigismundus Fridericus Fuggerus fuit suffectus.

62. GEORGIUS KIENBURG, Ioan. Jacobi Khuen Archiepiscopi Coadiutor ac successor legitimus electus, eo IV. Non. Maij An. 1586. mortuo. Archiepiscopale fastidium ascendit. Vir ultra natalium splendorem, pietate in Deum, religionis Catholicæ seruire, prudentiâ rerum gerendarum dexterritate, subditorum charitate, humilitate & vitæ sanctimonia nulli secundus. Sed nescio quo fito Salisburgen. Ecclesiæ non bene fauente decem mensibus regimini sui nondum expleto, ad caelestia regna euocatur.

63. WOLFGANGVS THEODORICVS, ex nobili familia de RATTENAVV natus, eligitur Archiepiscopus An. 1587. die undecima Martij: excelsi animi vir: in quem fortuna omnia contulisse visa est; si modo concessis moderatè uti nouisset. Præposituram Berchtesgaden. à prima eiusdem fundatione, quo ad spiritualia Summo Pont. sediq. Apostolica subiectam; in temporalibus verò immediatum Sacr. Rom. Imperij statum, sua iurisdictionis efficere conatus, per sententiam causâ cecidit: qua de re alibi fusiùs dicendum erit.

Anno 1598. die XI. mensis Decembr. inter horam noctis duodecimam & primam, subito exortus fuit ignis in Oratorio Archiepiscopi in Ecclesia Cathedrali per incuriam ministrorum cubiculariorum; quo praualescente, tectum plumbeum, quinque turres, omnesque campana. nec non nauius templi Ecclesiæ perierunt. Et nisi ciues alijque incolæ omni curâ & industria ad laborassent, actum quoque fuisset de aula Archiepiscopali, ac domibus Præpositi, Decani atque Capitulari. nec verò tota ciuitas tanti periculi immunis extitisset.

Idem hic Archiepiscopus non attendit decisione Summi Pontificis, subsequenti annis ausus fuit Ecclesiam Berchtesgaden contra ius suum, nec non in graue præiudiciam tam sacri Imperij, quam Serenissimi & Reuerendissimi Administratoris istius Ecclesiæ, modernè Electoris Colonien. &c. hostili manu aggredi: adeoque ipsum Sereniss. Vtr. Bauariæ Ducem Maximilianum, secus quam Sacri Imp. Constitutiones sanciant violenter appetere: insuper etiam Capitulum Cathedrali in plurimis offendere & grauare. Quibus de causis sanè urgentissimis, & ad instantiam dicti Cathedralis Capituli, simul etiam tam Ser. fratr. sui, juris, ac subditorum suorum defendendi; quam Salisburgen. Ecclesiæ, à sua Ser. laudatissimis maioribus Baioaria Ducibus iam olim fundatæ, amplificatæ, plurimisque insignibus beneficijs cumulata, deinceps facta tectæ & conseruanda gratia arma legitima (præmonitis de re gerenda Summo Pont. & Imp. Rudolpho II. & quia negotium moram haud pateretur, relatione expeditionis subsequente ad Sacr. Imp. Electores tunc temporis Norimbergæ congregatos facta) nemine penitus improbane mouit: oppidum & arcem Dietmaning prima obsidionis die per deditiõem cepit: alius vltro se offerentibus, & Capitulo annuente Salisburgum perrexit. Archiepiscopus autem cognito Ser. aduentu corraso insigni Ecclesiæ thesauro cum familia sua fugatus celerem iniit: ex qua retrahitur, faciente Capitulo, Sum-

quoque Pontifice, eiusque Legato ad hanc causam cognoscendam, & turbam sedandam specialiter deputato, ex urbe in has provincias misso, annuente, ac resignationem Archiepiscopi Capitulo Cathedrali ultro oblatum, ratam habente, in summa arce ciuitatis Salisburgae custodia mancipatur. In qua custodia per annos quinq;, menses duos & aliquot dies detentus, & tamquã Princeps liberaliter habitus vixit: ac tandem Anno 1617 die 16. mensis Ianuarij pie in Domino obdormiuit. Rexit Archiepiscopatum An. 24. mens. 7. dies 26. Epitaphium ipse sibi multis ante, quam fato concederet annis in Sacello S. Gabrielis Archangeli apud S. Sebastianum à se constructo, (in cuius Sacelli medio sub mausoleo marmore sepultus requiescit) in tabula aerea de aurata, fecerat: quod ibidem visitur legitur, tale.

WOLFGANGVS THEODORICVS RAITTENAIVS SALISBURGENSIVM ARCHIEPISCOPIVS ET PRINCEPS SACELLIQVE HVIVS ET COEMITERII FVNDATOR: PLEBEM SVAM DVV VIVERET, ENIXE FOVENS AMANSQVE, INTER EANDEM PARITER IN HAC ÆDICVLA MORTVVS, SEPELLIRI DEO SIC PERMITTENTE PLACVIT: IDEOQVE ET EOS, PENES QVOS POST IPSIVS ORITVM SVPREMA RERV HVIVS PROVINCIÆ ERIT, VIVVS HOC EPITAPHIO, ET IN DOMINO ROGAT, VTI DEFVNCTI CADAVER NE EXENTERENT, NEVE VLTRA VIGINTI QVATVOR HORAS SPECTANDVM PVBLICE PROPONANT: SED STATIM CONDITIONIBVS HISCE SEPVLTVRÆ MANDENT. NIMIRVM NON ALIIS QVAM QVOTIDIANIS VIVENTIS VESTIBVS INDVNTO: FAMVLV A CVEICVLO OBSCVRIORIS SORTIS, QVOD VIVVM CVRABANT CORPVS, TERRÆ INFERVNTO: FERETRVM VNIYS SIGNVM CRVCIS, CVM QVATVOR TANTVM CEREIS PRÆCEDVNTO: ILLVD IPSVM SEX OMNINO RELIGIOSI ORDINIS D. FRANGISCI DE OBSERVANTIA NEC ALII COMITANTOR: IDQVE NON INTERDIV SED NOCTV, ABSQVE CAMPANARVM PVLSV, EXCEPTA EA, QVÆ PROPE SACELLVM DEFVNCTI APVD S. SEBASTIANVM EST, COMITANTOR. NEMO VESTEM LVGBREM FVNERIS HVIVS CAUSA SVMITO: SED POTIVS D. O. M. PRO DEFVNCTI ANIMA PECCATISQ EXORANTO ET DEPRECANTOR, SINGVLA HÆC ITA INTEGRA OBILLÆSAQVE SVNTO, ET A POSTERIS CVSTODIVNTOR ATQVE CONSERVANTOR: SICVT D. O. M. ET IPSI POST FATA SIBI PROPITIVM ORANT EXOPTANTQVE.

Post resignationem Archiepiscopi Wolfgangi Theodorici, de quã supra dictum, Ca. 64. pitulum Cathedrale de suo gremio libera electione surrogavit Illustrissimum & Reuerendissimum Dn. Marcum Sitticum ab Altaemes & c. cuius in prædecessoris funere pro dignitatis tanti Antistitis & Imperij Principis Ecclesiastici ordinis, curando, licet is circa quadam seculi disposuerat, insignis pietas & obseruantia apparuit. Ipse vero diem clausit extremum 9 die Octobris intra secundam & tertiam horam matutinam; hoc ipso anno 1619.

PARIS Comes à Lodron & c. eligitur Archiepiscopus Salisburgen. die 13. mensis Nouemb. An. 1619. Faue Numen optimæ expectationis Principi optimo; & quod pij omnes ex animo vouent, pro solita pietate tua perfice. 65.

MICHAEL Baro de Wolckenstein & Rodeneck, Decanus Brixinensis 77. & Canonicus Salisburgen. Præpositus eligitur 23. Iulij Anno 1586. obiit Anno 1604. mense Iun. sepultus apud S. Petrum in Capella S. Sebastiani Salisb.

BALTHASAR à Raunach Canonicus Salisburgen. & Senior successit 33. An. 1604. mens. Iulio. Ob. vlt. Decembr. an. 1605. sepultus in Ecclesia parochiali, in Capella Textorum.

ANTONIVS Comes à Lodron, Dominus Castellani, Senior, Salisburgen. & Passauiens. Canonicus, sufficitur Antecessori suo in mense Februar. An. 1605, ob. 15. Decembr. an. 1615. sepultus ad S. Petrum in Sacello S. Crucis; quam sepulturam viuus adhuc sibi parauerat.

PARIS Comes à Lodron Dn. de Castelnoro Canonicus Salisb. Tridentinus & Ratispon, præficitur in Præpositum & Archipresbyterum Salisburgen. 30. 35. Ianuarij an. 1616. Viuat ad multos annos vir magnæ & præclarissimæ spei,

An dem 10ten October 1744
 An dem 11ten October 1744
 An dem 12ten October 1744
 An dem 13ten October 1744
 An dem 14ten October 1744
 An dem 15ten October 1744
 An dem 16ten October 1744
 An dem 17ten October 1744
 An dem 18ten October 1744
 An dem 19ten October 1744
 An dem 20ten October 1744
 An dem 21ten October 1744
 An dem 22ten October 1744
 An dem 23ten October 1744
 An dem 24ten October 1744
 An dem 25ten October 1744
 An dem 26ten October 1744
 An dem 27ten October 1744
 An dem 28ten October 1744
 An dem 29ten October 1744
 An dem 30ten October 1744
 An dem 31ten October 1744